

INLEIDING

Miserere mihi, Domine ... U hoorde het al, hoe het koor de toon zet: het is een en al miserie. *Miser* zijn we, miserabel, ongelukkig, want de hele wereld houdt zijn hart vast, in de ban van oorlog en mensenhaat. Dat is nog maar het begin van onze viering, de intrede, het introitus, waarmee we ons vandaag naar binnen haasten, ik bedoel hier naar binnen: want de miserie is niet van vandaag of gisteren: we zijn al zo lang aan het roepen, tota die, de hele dag, als het niet heel ons leven is. En we houden vol, omdat Gij Eeuwige *suavis* bent (dat hebben we gezongen toch?) *suavis* dat is niet zomaar 'goed', maar het is waar we wezenlijk om vragen: het is zoet, lief is het, fijn, 'we willen naar u toe', ongeeslijke heimwee, en *mitis* zijt Gij, naar ons uitkijkend, bij wie we als het ware graag op schoot zouden willen kruipen, we kunnen niet wachten, kom toch, geborgen willen we zijn bij U, tegen U aangedrukt. Heel regressief, alsof we weer kleine kinderen zijn, zo durft deze psalm 85 het zonder gene uit te zingen: en de gezongen muziek laat het vertrouwen horen, dat de Eeuwige zijn komen versnelt: gehoord heb ik je en gezien je miserie: ik voel het want jullie mogen er wezen We vragen niets meer of minder, dat dat de Eeuwige binnen komt in onze miserie. Maar niemand heeft wie wij roepen ooit gezien. Nog steeds is het leed niet geleden. Nog kunnen we het zingen niet stoppen. De afstand die ons scheidt moet overbrugd; daarom binden we in, zien ons eigen doen en laten onder ogen en we vragen elkaar om vergeving, om helder te zijn en doorzichtig, en onze God vragen we daarbij om ontferming. Kyrie eleison.

Gebed: psalm 63

*WEES ER, mijn God zijt Gij,
U blijven wij zoeken,
naar U dorst onze ziel en hunkert ons hart,
als dorre akkers naar water.
Zo zien wij omhoog naar de plaats waar Gij huist,
ondervinden uw indringendheid en ervaren uw uitstraling,
want groter goed dan het leven is uw vriendschap,
wij kunnen niet anders dan begeistert over u spreken.
Zo willen we met ons leven U zegenen,
onze handen uitstrekken naar U.
Wij worden door U verzadigd als met melk en merg,
onze lippen zingen een danklied voor u.
wanneer we in rust zijn denken we aan U
en in de donkere uren fluisteren wij uw Naam.
want Gij zijt altijd onze beschermer geweest,
Met heel ons hart klampen wij ons vast aan U,
het is uw hand die ons vasthoudt
in Jezus die met ons gaat, uw kind, onze broeder,
levend naar u, vandaag en alle dagtij en nachttij Amen.*

DE WENK

die in de roep WEES ER wordt gehoord

Hoe toepasselijk zijn de schriftteksten van deze zondag voor een gemeenschap die echt gemeenschap wil zijn? Want het schrijven van Paulus aan de gemeenschap in Rome en het gedeelte van het Evangelie volgens Mattheus horen wij op deze twee en twintigste zondag door dit kerkelijk jaar. Niet toevallig, het valt ons toe. En zo ook, volgens het Romeins Missaal, het gebed tussen de lezingen *psalm 63*, dat ik, de psalmist nabiddend, aan het begin van onze viering u heb voorgebeden. Het is wezenlijk voor iedere gemeenschap van christenen om iedere zondag weer het intense gevoel op te roepen en in ons roepen te toetsen, hoe intens verbonden we zijn met elkaar; wij: hoezeer wij elkaars gezellen en gezellinnen zijn. Zusters, broeders. Dat is niet overdreven, niet week, niet soft dit ritueel gebeuren; het is sterk, het is solide, vormvast, het is solidariteit, naar binnen en naar buiten. Zo divers, zo complementair; zo ruimte voortbrengend, opbouwend, ademgevend.

Zonder die inspiratie zou het niet kunnen. Zou niemand van ons het kunnen. Maar: hoe houden we het in Gods Naam vol? Die vraag, beklemmend, is de vraag bij uitstek van onze dagen, met elkaar: nu dat deel van de aarde van waaruit het ontwaren van Gods Wenk een aanvang nam in brand staat: vanuit het Ur der Chaldeen, het aarde-deel dat nu schuil gaat onder namen als Iran, Irak, Jordanie, Syrie, Egypte, Palestina, Israel, Gaza, Westelijke Jordaanoever:– wat gaat er door u heen, als u dat allemaal hoort en ziet, dat politiek gedaas, oorlog in de Naam van God, volk staat op tegen volk, koninkrijk tegen koninkrijk: de gruwelijke verhalen houden maar niet op. Over mensen die elkaar haten. *Hoe* moeten we verder?

Niemand verwacht natuurlijk een gemakkelijk antwoord. Maar de vragen laten zich niet wegduwen, geen dag. *Hoe* verder? Niet alleen vanwege de angst die opklinkt in die vraag, het neerslachtige. Maar vooral, omdat het een dwingende, terechte vraag is: Een werkvraag brengt het voort: waar halen *wij* de inspiratie vandaan om te keren, *wij*: om elkaar te helpen, te bemoedigen, telkens weer, telkens weer, zeventig maal zeven keer? En dat gaat het niet om de rekenkundige uitkomst, maar om het vermenigvuldigen zelf als handeling van compassie en vertrouwen.

Waar halen we in Gods Naam de inspiratie vandaan? Ach, hoor Paulus: *ik doe een beroep op jullie om overeenkomstig de goedheid van God te leven*. Hoe simpel en naïef klinkt dat in onze oren. Maar ligt dat aan Paulus of aan onze oren? Want in feite doet hij daarmee een eigenlijk een poging om een lang verhaal kort te maken: het hele lange verhaal - aangaande God en mensen – samen te vatten, het gebeuren van de goedheid van de Eeuwige.

Maar **horen** we dat? Wij zijn er al zo lang bij, dat voor ons deze en dergelijke woorden vaak al lang de frisheid hebben verloren en tot vrome formuleringen zijn geworden die we vaak gewoonte getrouw mompelen zonder ons de duizeling-wekkende inhoud te realiseren. De goedheid van de Eeuwige. Het *gaat* namelijk over het roepen God: WEES ER!, hier, bij ons!

Wat doet Paulus? Paulus steekt zijn hand in de bron. *De goedheid van de Eeuwige*. Duizeling-wekkend. Hij reikt naar de creatieve Aanwezigheid. Hij meent het.

Ik weet het: Paulus schrijft niet echt gemakkelijk. Het is mij ook een raadsel, hoe Paulus' publiek hem verstond, en hoe hij zulk een begeestering wist te ontketenen, dat zijn roepen na twee eeuwen door ons *kan* worden gehoord! Als we *willen* horen. Want je kunt zijn brief echt niet zomaar uit de brievenbus plukken en dan eventjes snel je ogen laten gaan over wat hij te melden heeft. Nee,

daarvoor heb je een hele gemeenschap nodig, zoals wij hier bijvoorbeeld, die die brief in samen wil lezen en horen om dan ieder hun eigen hand in de bron te steken om te drinken. Daarvoor hebben wij elkaar nodig!

***Doe maar**, houd niet vast aan het verleden, sta open voor wat komen gaat. Sta (niet: leun achterover), sta: klaar om je weg te gaan zoeken, zoeken om de wenk, de Tora, van God te verstaan: de roep WEES ER, onze God, te verstaan: het goede. Het goede is niet een ding. Niet een schat om op te graven, te hebben en te bezitten en over de prijs te onderhandelen in een gezellige zondagsviering. Zo'n viering vieren wij niet!*

Het goede is *een gebeuren* dat geboorte tot gevolg heeft en geboorte op geboorte op geboorte. Zaad in de aarde, zaad in de moederschoot. Zoeken en vinden om te zoeken. Het zoeken zelf is al deel van het gezochte goede: het goede van de akker ligt in de akker zelf, het goede van de aarde in de aarde, het goede van haar bewoners in de bewoners zelf: zoekend om de Wenk van WEES ER te verstaan en dit verstaan te *doen* aan elkaar en met elkaar. Roep WEES ER uit het diepst van je ziel, en in de roep laat HIJ van zich horen en je hoort terloops (en dat is wezenlijk die loop!), dat jij er zelf wezen mag, en die naast je is en tegenover. Wat zie je: ver weg wordt dichtbij. Een wezenlijke verandering voltrekt zich als we bijeenkomen om te vieren. Iedere viering weer van de boodschap die Jezus belichaamt.

Jezus. Want bij hem had Paulus zijn wijsheid gevonden: naar hem wijst hij dan ook hartstochtelijk terug als naar de bevrijdende, zoals u gehoord heeft. Zo zijn wij een met Christus, terwijl we toch ieder mogen zijn zoals wij zijn. In al wat we in die brief gehoord hebben, zult u het sprekende portret van Jezus herkend hebben, zoals Mattheus het opgeschreven heeft.

Zeg niet de hele tijd, dat ik de gezalfde, de begeesterende ben.. Maar doe, volg mij, laat je aangestoken worden en handel begeesterd. Zo horen we de woorden in het Evangelie zoals Mattheus heeft opgeschreven, woorden die het koor ons straks als wij te communie gaan ons als muziek in de oren doet klinken: *Als iemand dat echt wil, achter mij aan komen, laat hij (zij) dan aan zichzelf voorbijzien en zijn (haar) kruis willen dragen – in mijn spoor ...*, gewenkt door de Wenk (dat is de Tora!) van WEES ER! - woorden van bevrijding. Je eigen hebben en houden redden, dat haalt niks uit. Maar *laat je ziel gaan in wat ik doe en in wat ik je voordoe*: je hart gaat open, je zult 'het' vinden. Op adem zullen we komen, vrij zullen zijn, en in de duur (niet op den duur) zullen we de angst, de dood ontstijgen, want WEES ER zal met ons zijn als de God van levenden. De wenk zal ons helder zijn: we haasten ons begeesterd naar elkaar en naar anderen. WEES ER roepen en diakonie: dat is de weg die Jezus ging, dat is dan ook Jezus volgen.

Am